

europass

Beata Gervickaitė, „Europass“
projekto konsultantė,
Švietimo mainų paramos fondas

Konsultavimo praktika

II dalis

2023 06 08

Konsultavimo praktika. Nuo ko pradėti? I dalis

Konsultanto vaidmuo. Santykis su klientu.

Konsultacijos struktūra.

Praktiniai konsultavimo aspektai (mokinio ir KS klausimai)

europass

Konsultavimo praktika. Nuo ko pradėti? I dalis

Mokinio klausimai	Konsultanto klausimai
Pasakykite, ką man pasirinkti...	Jeigu teisingai suprantu , domina studijos .... kolegijoje, universitete. Kokios konkrečiai, kokios būtent?
Net nežinau nuo ko pradėti...	Taip. Suprantu, kad tau (jums) sunku...
Ką galite pasakyti apie...	Suprantu, kad jums trūksta informacijos...
Nežinau, ką studijuoti...	Girdžiu abejones , ar teisingai pasirinkai...
Kuo jūs man galite padėti?	Matau, kad jums sunku apsispręsti . Iš kokių sričių renkatės?..
...	Papasakokite plačiau , kas neaišku, dėl ko neramu...

Klausimai

Ką norėtum aptarti?

Koks šiandien tavo klausimas?

Koks galėtų būti mūsų susitikimo tikslas?

Ką norėtum sužinoti?

Ko tikiesi iš šios konsultacijos?

Nuo ko galime pradėti šiandien?

Ką galvoji apie ... situaciją?

Ką tai gali reikšti?

Kas tau labiausiai priimtina?

Ko tikiesi?

Kas bus, kai tu taip padarysi?

europass

Praktiniai konsultavimo aspektai

Kontakto pradžia, pasitikimas,
klausimo, problemos išgryninimas;

Konsultavimo laukas, tyrinėjimas;

Intensyvus konsultavimas – mokinio reakcijos, mokinio norai,
poreikiai;

Apibendrinimas – susitarimai, parama;

Išlydėjimas.

„Konsultuojantis ugdytojas turi atsisakyti minties, jog jis žino teisingą atsakymą, jo vaidmuo – paskatinti žmogų tyrinėti, kad jis įgytų geresnį supratimą, taptų sąmoningesnis ir tada priimtų geresnį sprendimą.“

M. Downey (2008)

Klausymasis

empatiškas
aktyvus
atspindintis

europass

Kokybiškai klausytis

būti dalimi to, ką žmogus patiria,
balso tonas, intonacijos
kūno kalba
veido išraiškos
tyla (pauzės), nutylėjimai
reakcija į tai, kas išgirsta

Konsultavimo kliūtys

Susidomėjimo klientu stoka (tingėjimas, prasta fizinė būklė, emociniai išgyvenimai)

Kliento neverbalinė kalba, elgesys, kalbėjimo formos ir greitis

Išorinės aplinkybės (triukšmas, pertraukinėjimai, temperatūra, tel. skambučiai ir kt.)

Verbaliniai ir neverbaliniai ženklai

atstumas

aukštis

kryptis

konsultanto poza

akių kontaktas

galvos linksėjimas

mokinio neverbalinės kalbos atkartojimas

dėmesio sutelktumas

pažymimi pagrindines mintis

pašalinis triukšmas

kalbasi su mokiniu girdint kitam mokytojui (-ams)

įsakmi, griežta kalba

europass

Asmeninių klausymosi įgūdžių savianalizė

1. Dažnai užduodu klausimų, pertraukiu mokinį, kad geriau suprasčiau jo pasakojimą.
2. Giriu save už tai, kad vienu metu tęsiu savo darbus (rengiu ataskaitą, taisau CV) ir klausausi mokinio.
3. Daug klausinėju mokinio, kad išsiaiškintčiau jo problemas.
4. Jei mokinys pradeda pasakoti apie tai, ką esu jau girdėjusi, tikrai žinau, ką jis pasakys toliau. Man nebereikia išklausyti likusios dalies.
5. Jei nesutinku su mokinio nuostata, jį tiesiog nutraukiu ir pasakau savo nuomonę.
6. Kai mokinys kalba labai painiai, neaiškiai, stengiuosi suprasti, kokia prasmė slypi už žodžių.
7. Kai mokinys liūdnas, stengiuosi jį pralinksminti kokia nors istorija.
8. Man patinka klausyti, nes tai pasyvus darbas, kuriam nereikia daug pastangų, palyginti su renginiais.
9. Netikiu, kad mokinys pats ras išeitį, atsakymus, turiu jam patarti.
10. Nebūtina klausytis tarp eilučių, svarbiau tai kas pasakyta, o ne tai ką norėjo pasakyti.

Dėmesingas klausymas

Koks pagrindinis mokinio klausimas šioje konsultacijoje?

Kaip jis jaučiasi?

Kaip jis elgiasi?

Kokios jo vertybės, požiūris, nuostatos (kas jam svarbu)?

Kokie jo ketinimai, siekiai, norai?

Kokios galimybės ir stiprybės?

Kokie galimi sprendimai?

Kas gali suteikti paramą?

Ką ir iki kada įsipareigoja padaryti po konsultacijos?

Netinkamos konsultanto reakcijos

perspėjimai,
patarinėjimas, siūlymas,
įtikinėjimas,
moralizavimas,
kritikavimas, kaltinimas,
gyrimas,
gėdinimas,
etikečių klįdavimas,
interpretavimas,
perdėtas klausinėjimas,
dėmesio nukreipimas,
temos pakeitimas.

1. Kiek laiko praleidžiate klausydamiesi, o kiek kalbėdami?
2. Kaip klausotės skirtingų žmonių (kolegų, mokinių, šeimos narių ir pan.)?
3. Kas labiausiai trukdo klausytis?
4. Ką galėtumėte padaryti, kad taptumėte geresniu klausytoju?
5. Kaip sekasi vienu metu dalyvauti pokalbyje ir stebėti save?

Analizuojant mokinio problemą labai svarbu konkretumas, aiškumas ir tikslumas

Tikslinimo klausimai, kurie padeda išsiaiškinti detales.

Plėtojimo klausimai, kurie papildo, išsamiau papasakoti apie tai, ką buvo kalbėta.

Pasirinkimo klausimai – išryškina problemos aspektus, padeda susitelkti.

Asmeninės atsakomybės klausimai – savo paties atsakomybės, galios įsisąmoninimas.

Performuluokite uždaruosius klausimus į atviruosius:

Ar turi sunkumų dėl mokymosi?

Ar tau sunku apsispręsti, kur stoti?

Ar tau patinka biologija?

Ar tu esi stiprios sveikatos?

Ar žinai, kas bus, jei neapsispręsi dėl egzaminų?

Ar žinai, kodėl verta studijuoti teisę?

Atspindėjimo reakcijų ir užduodamų
klausimų santykis –
2 : 1

europass

Atspindėjimo reakcijos

Aidas. Dviejų paskutinių žodžių pakartojimas.

Reikšminių žodžių pakartojimas. Emociškai ar kitaip pabrėžiamų kliento žodžių, posakių pakartojimas.

Perfrazavimas. Atpasakojimas savais žodžiais, vartojant sinonimus.

Dvigubas atspindėjimas. Apima tai, ką kalbėjo anksčiau ir dabar.

Metaforos. Padeda naujai pamatyti ir permąstyti situaciją.

Atrinkite atspindėjimo teiginius

1. Tau negalima šitaip galvoti.
2. Aš tikrai žinau, kad tavo sprendimas yra neteisingas.
3. Dėl tėvų reakcijos esi kaltas pats.
4. Jei nespręsi savo problemų dabar, tai tikrai neturėsi ateities.
5. Norėtum, kad konfliktas kuo greičiau baigtųsi.
6. Tai tik tavo problemos.
7. Tau norisi, kad tavęs kiti nekritikuotų dėl tokio pasirinkimo.
8. Tau dar reikia padirbėti su savimi, kad galėtum rinktis studijas.
9. Tau dabar kyla daug abejonių.
10. Galėtum labiau pasistengti.
11. Tu neklausyk, ką tau sako, dabar paklausyk manęs.
12. Dar esi labai nepatyręs, nieko neišmanai, kad galėtum daryti sprendimus dėl ateities.
13. Tu nieko nesupranti, jeigu renkiesi šias studijas.
14. Pirma išklausyk manęs, tada galėsi pasakyti savo mintis.
15. Aš tau sakiau, kad reikia daugiau mokytis matematikos.

Suformuluokite tris atspindėjimo teiginius

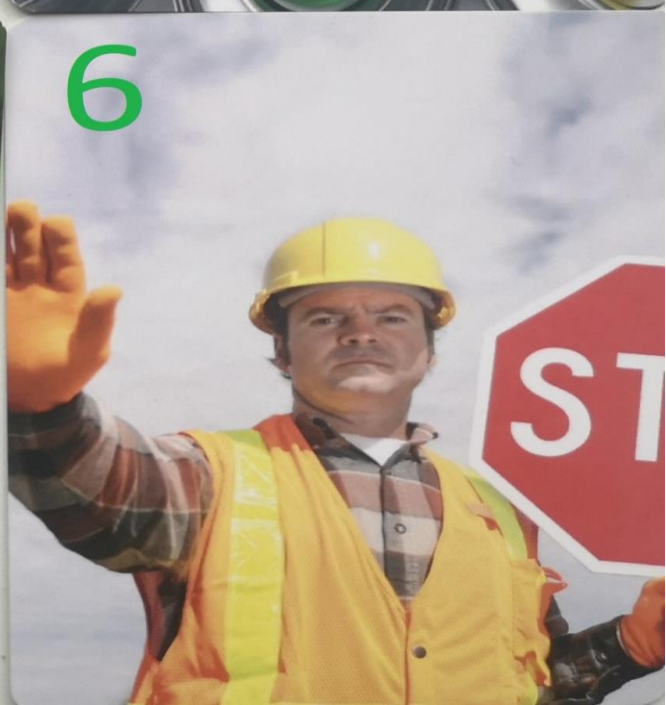
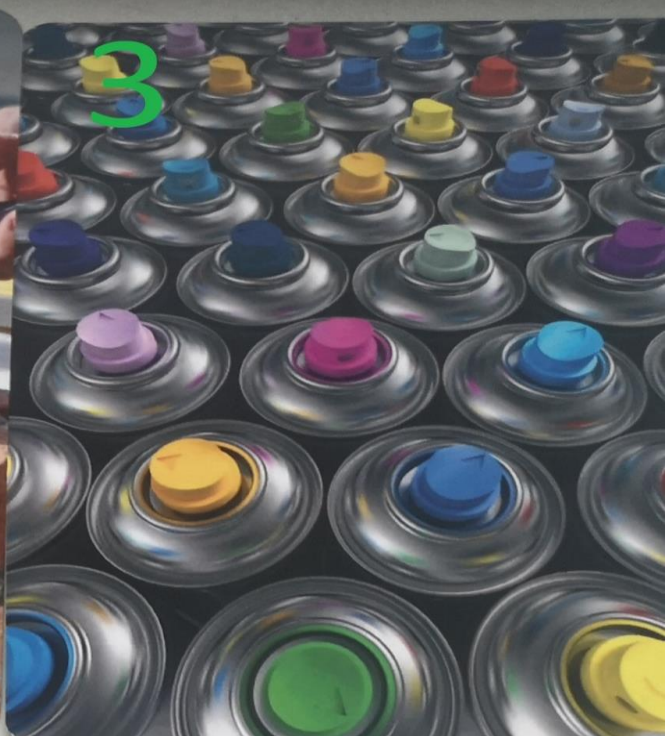
„Žinau, kad nesu geriausias klasėje. Bet kodėl tėvai man neleidžia rinktis to, ko aš noriu. Nurodinėja, ką man daryti?!“

Išsiaiškinti, kas patinka, kas veikia, ką keisti ir pan.

1. Kas labiausiai patiko klausant nuotolinių seminarų (įvardykite vieną dalyką, kurį norėtumėte, kad daryčiau (-tume) ir toliau)?
2. Jeigu galėtumėte pakeisti vieną dalyką, kas tai būtų?
3. Kokį dalyką (veiklą, temą ar pan.) norėtumėte, kad pradėtume daryti naujais mokslo metais?

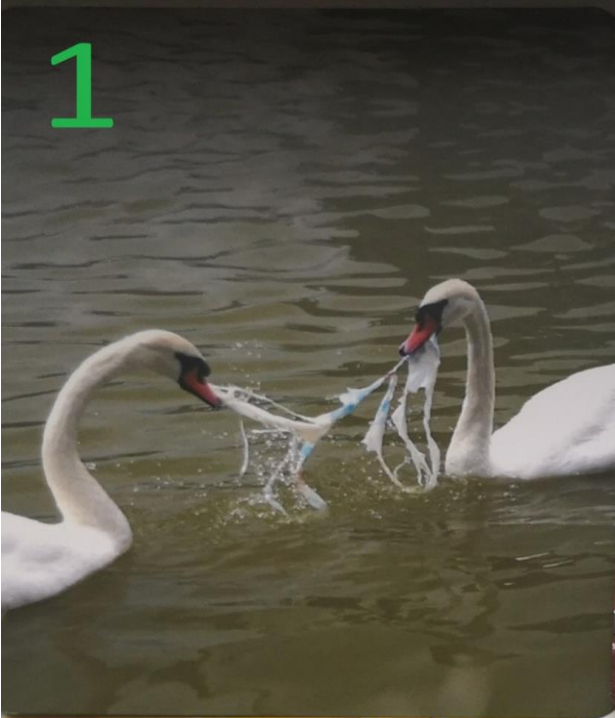
Užduotis: **AŠ vakar – šiandien – rytoj**

Išsirinkite 3 skaičius iš 6 (pvz.: 5 – 3 – 1)

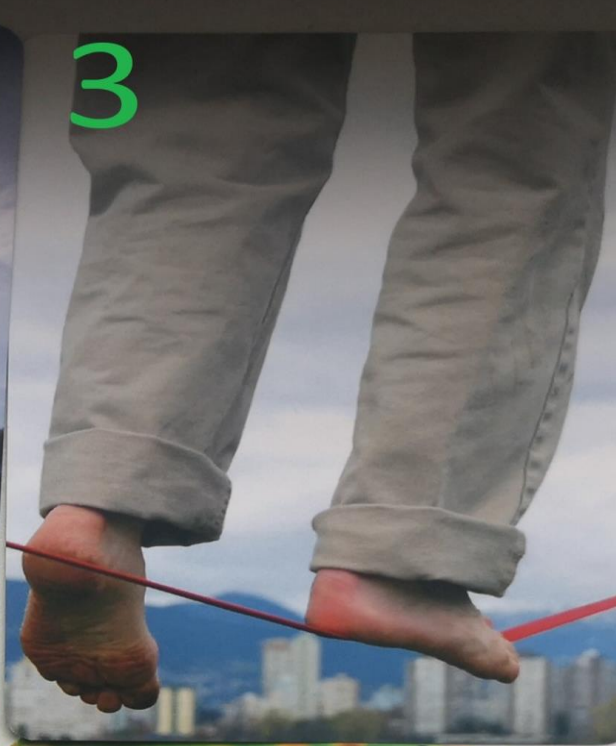
1

2

3

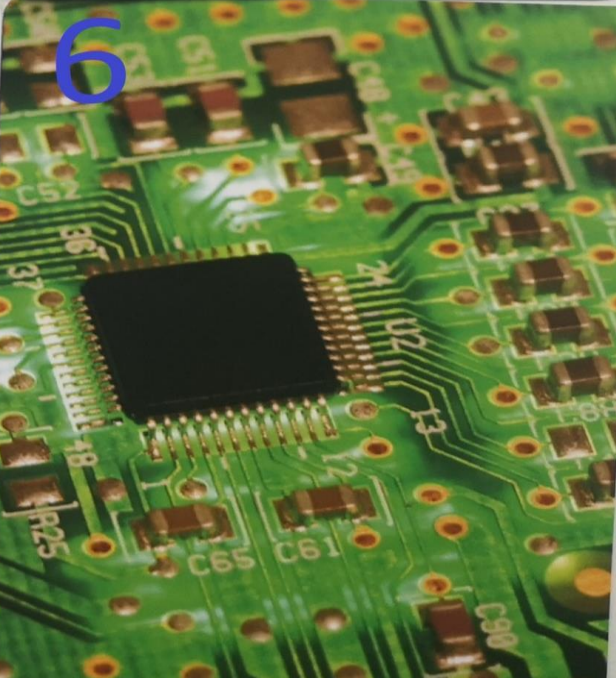
4

5

6

1

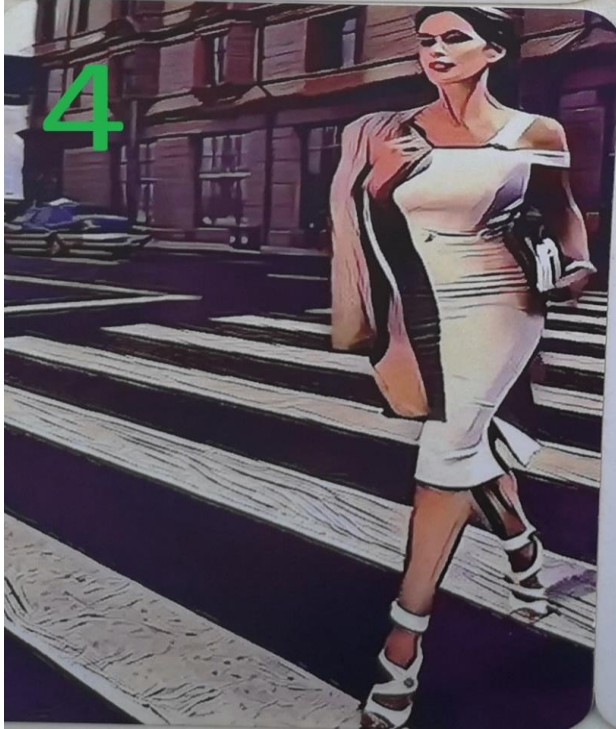
2

3

4

5

6

